

แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน
ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 1

The Guidelines for the Development of Internal Quality Assurance Administration
in Student Quality of Schools in Athit-Uthai Cluster under Tak Primary
Educational Service Area Office 1

กำไร ตะนะ¹, ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

Kamrai Tana¹, Poompipat Rukponmongkol²

Corresponding Author E-mail: Kamraiboonsung@gmail.com

Received: 2024-10-10; Revised: 2024-12-07; Accepted: 2024-12-22

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน 2) เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามตำแหน่ง ประสพการณ์ และขนาดของสถานศึกษา และ 3) หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูกลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 86 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.988 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test: One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนโดยประยุกต์ใช้กระบวนการบริหาร PDCAA อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา ประสพการณ์พบว่าไม่แตกต่างกัน ด้านประสพการณ์ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน สรุปได้คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการอ่าน เขียน สื่อสาร การคิดคำนวณ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นและสร้างเครือข่าย พัฒนาระบบ ICT ให้เอื้อต่อการเรียน การสอน มีการวิเคราะห์บริบท ครูควรออกแบบและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มีการส่งเสริมด้านสุขภาวะทางร่างกาย และ จิตสังคมมีแผนและโครงการที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬา

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียน, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา, สถานศึกษาประถมศึกษา

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Advisor, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the conditions and the problems of internal quality assurance administration in student quality, 2) compare internal quality assurance administration in student quality classified by positions, experiences, and school sizes, and 3) find the guidelines for the development of internal quality assurance administration in student quality. The samples consisted of 86 administrators and teachers in Athit-Uthai Cluster under Tak Primary Educational Service Area Office 1. The samples were obtained by Simple Random Sampling with Krejcie, & Morgan Tables. The research instruments were a questionnaire and an interview. The reliability of the instrument was at 0.988. The data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, and ONE-WAY ANOVA. The results revealed that:

1) in general, the internal quality assurance operation in student quality done by the application of PDCA process was at the high level. When considering each aspect, it was found that the highest means were basic skills and good attitude towards vocations. The lowest means were the abilities of critical thinking and solving problem discussion. (2) The comparison of internal quality assurance administration in student quality classified by positions, school sizes, and experience were found that there was no difference. When considering each aspect, there was difference in the ability of innovational construction with statistically significant difference at the level of .05. (3) The guidelines for the development of internal quality assurance administration in student quality were that the Educational Service Area Office should set the policies or the projects for the promotion of students' skills in reading, writing, communication, and calculation to be the guidelines of school operation. The administrative model should be in the participative process with all sector cooperation. The administrators should support and improve information and communication technology (ICT). Have the context analysis. The network with external organization, have participate with local organizations and set various activities to meet cultural diversity, have The projects for sports excellence should be set for supporting physical wellness.

Keywords: Guideline for the Development of Student Quality, Internal Quality Assurance, Primary Schools

บทนำ

ในยุคปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเข้าสู่ยุค Society 5.0 ที่มุ่งเน้นการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในทุกด้าน โดยเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI), ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things หรือ IoT), เทคโนโลยีโลกเสมือน (Virtual Reality หรือ VR), และหุ่นยนต์กำลังถูกนำมาใช้ในหลากหลายภาคส่วน ทั้งในธุรกิจ อุตสาหกรรม และการใช้ชีวิตประจำวันการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมอย่างกว้างขวางวงการศึกษาก็กลายเป็นกลไกสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีคุณภาพ และสามารถปรับตัวได้ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับแนวทางที่พึงประสงค์ อีกทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินผล และติดตามคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายว่ามีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยต้องมีการประเมินผล ตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562: 2562: 51)

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามมาตรฐานการศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบัน โดยช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม กระบวนการประกันคุณภาพช่วยให้สถานศึกษามีการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรวิธีการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพระบบประกันคุณภาพทำให้สามารถตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพและมีคุณธรรม

จากรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในส่วนของกลุ่มโรงเรียนอาทิยอูทัย พบว่า ปัญหาด้าน วิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และกิจกรรมตามหลักสูตรในด้านการดำเนินงาน ติดตาม ควบคุมการจัด การศึกษาไม่เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และจากการดำเนินการงานการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของกลุ่มโรงเรียนอาทิยอูทัย ที่ได้สำรวจสภาพการดำเนินการงานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าครูและบุคลากร รวมไปถึงครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของกลุ่มโรงเรียนอาทิยอูทัยขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและยังไม่เข้าใจถึงการดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในอย่างแท้จริง ต้องมี การพัฒนาระบบการดำเนินการงานการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. 2566: 24) ซึ่งจากผลการประเมินและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษาวิจัยในหัวข้อ “แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกัน ภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิยอูทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1” เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบเทียบ และหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอาทิยอูทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กระบวนการบริหารงานประกันภายในด้านคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนจำแนกตามตำแหน่ง ภาระงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีแนวทางที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

แนวคิด และทฤษฎีของการบริหารการศึกษา

ภัทรธิดา เตโชเมือง (2560: 20) ได้กล่าวถึงความหมายของทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไว้ว่า ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา หมายถึง แนวทางการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและขอบข่ายภารกิจทางการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินงานโดยมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561: 22) ให้ความหมายของทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไว้ว่า ทฤษฎีทางการบริหาร การศึกษาหมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม ภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผนวิธีการ และขั้นตอนใน การปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2563: 6) ได้สรุปความหมายของทฤษฎี หมายถึง การกำหนดข้อสันนิษฐานซึ่งได้รับมาจาก วิธีการตรรกวิทยา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ทำให้เกิดกฎเกณฑ์ที่ได้มาจากการสังเกต ค้นคว้าและการทดลองโดยใช้เหตุผล เป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในความเป็นจริง และนำผลที่เกิดขึ้นนั้นมาใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับทฤษฎีต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่การบริหาร

สรุป ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาผ่านกระบวนการบริหาร จัดการกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี การบริหาร งานและการบริหารคน และสามารถนำไปประยุกต์ ใช้กับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดและทฤษฎีวงจรคุณภาพ (PDCA)

วรรณภา ไญยมัก, และคณะ (2561: 5) ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีวงล้อเดมมิง (PDCA) เป็นการดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบที่รอบคอบ เมื่อดำเนินการตามแผนที่ วางไว้แล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบว่าการดำเนินงานต่าง ๆ นั้นเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่อย่างไร ถ้าเป็นไปตามที่กำหนด มีผลลัพธ์ที่ดีสามารถจัดให้เป็นวิธีการที่เป็นมาตรฐาน ในกรณีที่ไม่เป็นไปตามแผนต้องสามารถบอกได้ว่าเกิดจากสาเหตุใดและ ถ้าจะให้บรรลุจะแก้ปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไรและกำหนดแผนที่จะดำเนินการในครั้งใหม่ต่อไปอย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตาม วงจร Deming Cycle จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ คนในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุก ขั้นตอนของวงจร Deming Cycle

ณัฐนิชา ทองกระจก (2562: 24) ได้กล่าวถึงทฤษฎีวงจร PDCA ไว้ว่าการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการตามแผนมีการตรวจสอบประเมินผลและมีการปรับปรุงแก้ไขเป็น วงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารอย่างมีคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรม ที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

สรุปว่าแนวคิดหลักของทฤษฎีการบริหารวงจรคุณภาพ หรือวงจรเดมมิง คือ ขั้นตอนของการพัฒนาองค์กรโดยเริ่ม จากการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และนำแผนงานไปปฏิบัติ ทำการตรวจสอบผลการปฏิบัติว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ หรือไม่ ถ้ายังไม่บรรลุเป้าหมายก็ทำการแก้ไขหรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติหรือทบทวนเป้าหมายอีกครั้ง แต่หากบรรลุเป้าหมาย แล้วก็สามารถปรับค่าเป้าหมายให้ท้าทายมากยิ่งขึ้นต่อไป

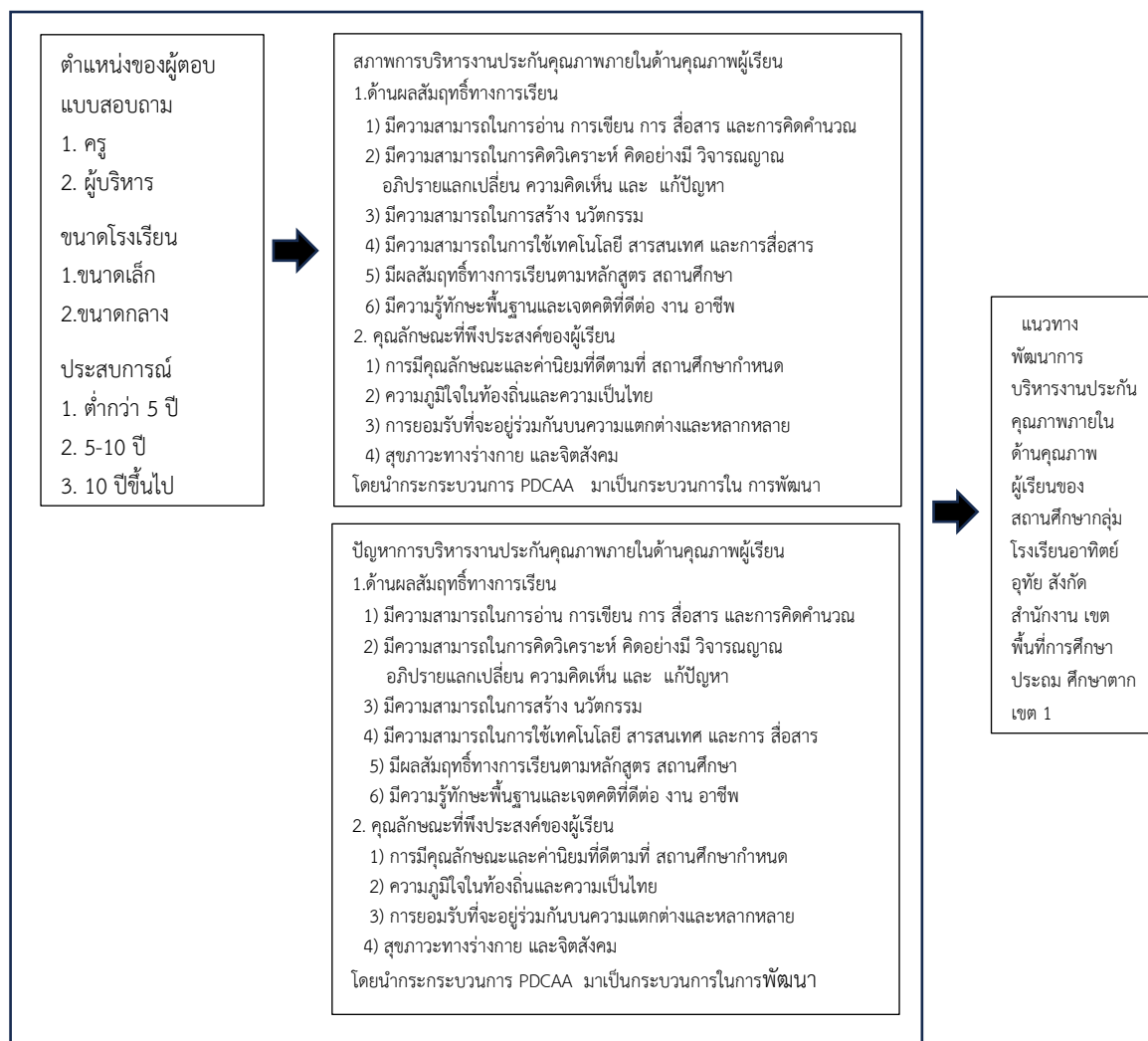
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561: 3-4) ระบุถึงการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการ การดำเนินงานตาม การกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของ สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ณัฐชา จิวประเสริฐ (2563: 46) ได้สรุปหลักการการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การร่วมกันปรับปรุง คุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สรุป หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานับเป็นกระบวนการให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเพื่อพัฒนา การปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมีการวางแผนเป้าหมายโดยชัดเจน เพื่อ ส่งเสริมส่งเสริมมาตรฐานงานด้านต่าง ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหา และเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 108 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้บริหารสถาน ศึกษาจำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 76 คน รวมจำนวน 86 คน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1970: 608-609) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การแบ่งตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choices) ได้แก่ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ การทำงาน วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความที่กำหนดค่าคะแนนของแต่ละข้อแบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 121)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ (Multiple Response)

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียน อาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์จากราชการ ครูในสถานศึกษาในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 86 ฉบับ ถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามโดยใช้ Google Form

3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวน และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ได้แก่การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับข้อมูล
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารงาน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)
4. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยการหาค่า t-test และเปรียบเทียบประสบการณ์ ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่า F-test และเมื่อได้ผลที่มีค่าความแตกต่างรายคู่ จึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา จำนวน 17 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง แบ่งคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 3 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน
3. นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน
4. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 คน
5. ข้าราชการครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยนำผลการศึกษาศาภาพและปัญหา จากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการสร้างคำถามและเป็นกรอบในการสัมภาษณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลา และ สถานที่ และวิธีการที่ใช้ ในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในวัน เวลา ที่นัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญ 17 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คน เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงาน ประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) ซึ่งจะวิเคราะห์เนื้อหาที่มีประเด็นคล้ายคลึงกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อหาข้อสรุปในการทำวิจัย และดำเนินการแจกแจงความถี่เพื่อจัดอันดับความสำคัญ สรุปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวม และรายด้าน

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้าน			
	1.1 การอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	4.66	0.28	มากที่สุด
	1.2 การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิด และการแก้ปัญหา	4.60	0.33	มากที่สุด
	1.3 การสร้างนวัตกรรม	4.60	0.32	มากที่สุด
	1.4 การสื่อสารและเทคโนโลยี	4.61	0.33	มากที่สุด
	1.5 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.34	มากที่สุด
	1.6 การมีทักษะพื้นฐานและมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	4.68	0.29	มากที่สุด
2	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์			
	2.1 ค่านิยมและคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	4.67	0.33	มากที่สุด
	2.2 ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและท้องถิ่น	4.67	0.29	มากที่สุด
	2.3 การยอมรับความแตกต่างและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน	4.66	0.30	มากที่สุด
	2.4 มีสุขภาพทางจิตสังคมและร่างกาย	4.67	0.33	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.64	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถาน ศึกษากลุ่มโรงเรียน อาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D.= 0.31) โดยดูในรายละเอียดรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการบริหารงานเรียงลำดับจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D.= 0.29) รองลงมาด้าน การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D.= 0.33) และลำดับต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.= 0.34) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน อาทิตยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

2.1 ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ พบว่า ปัญหาอันดับแรกคือ ครูขาด การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน (ความถี่ = 2, ร้อยละ 11.80) รองลงมาคือ ผู้บริหารวางแผนการดำเนินงาน โดยขาดหลักการมีส่วนร่วม (ความถี่ = 1, ร้อยละ 5.90)

2.2 ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา พบว่า ปัญหาที่พบมากอันดับแรกคือ ครูขาดการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และผู้บริหารกำหนด ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในไม่ครอบคลุมทุกด้าน (ความถี่ = 2, ร้อยละ 11.80)

2.3 ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม พบว่า คือ ปัญหาที่พบมากอันดับแรกคือ สถาน ศึกษาขาดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำมาวางแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (ความถี่ = 3, ร้อยละ 17.60) รองลงมาคือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโครงการประกันคุณภาพภายในไม่ชัดเจน (ความถี่=2, ร้อยละ 11.80) ตามลำดับ

2.4 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ปัญหาที่พบมาก อันดับแรกคือ ครู ผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอนโดยขาดหลักการมีส่วนร่วม (ความถี่ = 3, ร้อยละ 17.60) รองลงมาคือ ผู้บริหารกำหนด วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียน (ความถี่ = 2, ร้อยละ 11.80) ตามลำดับ

2.5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบมากอันดับแรกคือ ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (ความถี่ = 4, ร้อยละ 23.50) รองลงมาคือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน (ความถี่ = 3, ร้อยละ 17.60) ตามลำดับ

2.6 ด้านความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ พบว่าปัญหาที่พบมาก อันดับแรก คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาไม่มีการระดมความคิดเห็นในการบริหารทรัพยากร ในการดำเนินโครงการ (ความถี่ = 4, ร้อยละ 23.50) รองลงมา คือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสะท้อนความคิดและมีการจัดทำแผนขยายผลการดำเนินงาน (ความถี่ = 3, ร้อยละ 17.60) ตามลำดับ

2.7 ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด พบว่าปัญหาที่พบมาก อันดับแรกคือ ครู ขาดการวางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ (ความถี่ = 1, ร้อยละ 5.90)

2.8 ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย พบว่า ปัญหาที่พบมากอันดับแรก คือ สถานศึกษาไม่มีการ จัดทำอันดับความสำคัญของเป้าหมายเพื่อกำหนดการในการดำเนินงาน (ความถี่ = 2, ร้อยละ 11.80)

2.9 ด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย พบว่าปัญหาที่พบมาก อันดับแรกคือ ผู้บริหารขาดการวางแผนในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (ความถี่ = 3, ร้อยละ 17.60)

2.10 ด้านมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม พบว่าปัญหาที่พบมากอันดับแรกคือ ครูและผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง ไม่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนการดำเนินงาน (ความถี่ = 1, ร้อยละ 5.90)

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน ตามตัวแปรด้าน
ประสบการณ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา			SS	df	MS	F	Sig.
1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน							
1.1 ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	ระหว่างกลุ่ม		0.020	2	0.010	0.125	0.883
	ภายในกลุ่ม		6.676	83	0.080		
	รวม		6.696	85			
1.2 ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม		0.227	2	0.114	1.004	0.371
	ภายในกลุ่ม		9.392	83	0.113		
	รวม		9.619	85			
1.3 ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม		0.634	2	0.317	3.180	0.047*
	ภายในกลุ่ม		8.280	83	0.100		
	รวม		8.914	85			
1.4 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม		0.641	2	0.321	3.050	0.053
	ภายในกลุ่ม		8.724	83	0.105		
	รวม		9.365	85			
1.5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		0.349	2	0.174	1.458	0.239
	ภายในกลุ่ม		9.924	83	0.120		
	รวม		10.272	85			
1.6 ด้านความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม		0.076	2	0.038	0.437	0.647
	ภายในกลุ่ม		7.257	83	0.087		
	รวม		7.334	85			
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน							
2.1 ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ระหว่างกลุ่ม		0.055	2	0.028	0.240	0.787
	ภายในกลุ่ม		9.563	83	0.115		
	รวม		9.618	85			
2.2 ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	ระหว่างกลุ่ม		0.102	2	0.051	0.566	0.570
	ภายในกลุ่ม		7.516	83	0.091		
	รวม		7.618	85			
2.3 ด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม		0.210	2	0.105	1.143	0.324
	ภายในกลุ่ม		7.611	83	0.092		
	รวม		7.821	85			
2.4 ด้านมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม		0.297	2	0.149	1.354	0.264
	ภายในกลุ่ม		9.177	83	0.110		
	รวม		9.414	85			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้าน คุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตาม ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

ประสบการณ์	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		4.75	4.61	4.52
ต่ำกว่า 5 ปี	4.75	1	0.135	0.014*
5-10 ปี	4.61	0.135	1	0.285
11 ปีขึ้นไป	4.52	0.014*	0.285	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความ สามารถในการสร้างนวัตกรรม พบว่า ผู้มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน กลุ่มโรงเรียน อาทิยอุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปได้ดังนี้

5.1 ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนการสื่อสาร และการคิดคำนวณ สูงสุดลำดับแรก พบว่า สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายหรือโครงการที่ส่งเสริมการอ่านการเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ เพื่อเป็น แนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปปฏิบัติ

5.2 ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ แก้ปัญหาสูงสุดลำดับแรก พบว่า สถานศึกษาควรจัดทำโครงการและแผนงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา

5.3 ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสูงสุดลำดับแรก พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดรูปแบบการบริหาร โรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

5.4 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงสุดลำดับแรกพบว่า ผู้บริหารควร วางแผนและสนับสนุน พัฒนาระบบ ICT ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

5.5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สูงสุดสามลำดับแรก พบว่า สถาน ศึกษาควรนำ ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ 3 ปีย้อนหลังมาวิเคราะห์บริบท ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และนำมาเปรียบเทียบกัน

5.6 ด้านความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สูงสุดลำดับแรก พบว่า สถานศึกษาควรสร้าง เครือข่ายกับหน่วยงานที่อยู่ภายนอก เพื่อสร้างเครือข่ายในการฝึกอาชีพให้กับผู้เรียน

5.7 ด้านการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด สูงสุดลำดับแรก พบว่า สถานศึกษาต้อง ประกาศอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของโรงเรียน และให้ค่านิยมเพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดด้านคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีของ สถานศึกษา

5.8 ด้านความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย สูงสุดลำดับแรก พบว่า สถานศึกษาต้องร่วมมือกับท้องถิ่นเพื่อศึกษาด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิเคราะห์บริบทเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นและนำมาจัดทำแผนเพื่อนำผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม

5.9 ด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย สูงสุดสามลำดับแรก พบว่า ครูควรออกแบบและจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

5.10 ด้านสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม สูงสุดสามลำดับแรก พบว่า สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม ด้านสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมโดยโรงเรียนจัดทำแผนและโครงการที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬา

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนอาทิตยอุทัยโดยรวมและรายด้านพบว่า โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยดูในรายละเอียดรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้ายได้แก่ ด้านมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาดำเนินงานตามนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ผู้บริหารมีการวางแผนในการประสานงาน และมีส่วนร่วมในการศึกษาเรียนรู้กับสถานประกอบ การ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ สอดคล้องกับ ศุภสันต์ ศรีวิชัย (2563) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 2) การดำเนินการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในด้านวิชาการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

2. ปัญหาที่พบมากอันดับแรกคือ ครูขาดการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูอาจไม่มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ไม่เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของการจัดระบบบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา อ่อนงาม (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ปัญหาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน ครูผู้สอนกับผู้เรียนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ภาระงาน ขอบเขต ลักษณะงาน ความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนของครูอย่างเต็มรูปแบบภาระงานของครูอาจมีมากแผนจึงไม่ครอบคลุมตามโครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น บริบทของชุมชนและบริบทของตัวผู้เรียน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามตำแหน่งขนาดและประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ผู้มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและดำเนินงานตามแผนตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติโดยผู้บริหารเป็นผู้วางกลยุทธ์และครูเป็นผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร สุดตา (2562) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการใช้สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้ระบบสารสนเทศในการประกันคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันส่วนรายด้าน ด้านการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางพัฒนาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายหรือโครงการที่ส่งเสริมการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดจึงควรกำหนดเป็นนโยบาย และวางแผน พัฒนาและกำหนดเป็นมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียน โดยใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา กำหนดเป็นมาตรฐานการอ่านระดับโรงเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานตามนโยบาย และจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาเชิงนโยบาย (Policy)

1.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดให้เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนเป็นนโยบายที่สำคัญ สนับสนุนด้านงบประมาณ มีการกำกับติดตาม ประเมินผล ให้หน่วยงานในสังกัดนำเรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาลงสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมจัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้สามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ด้านการพัฒนาระดับองค์กร (Organization)

1.2.1 สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างจริงจัง มีการดำเนินการตรวจสอบ และพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2.2 สถานศึกษาควรมีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ให้เข้าใจทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ชัดเจน ก่อนการนำแนวทางไปปรับใช้

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร (Personal)

1.3.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนาครู และนำกระบวนการ PLC ไปปรับใช้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงแนวทางในการพัฒนางานประกันคุณภาพภายใน นำไปวางแผนในการพัฒนางานต่อไป และให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน มีการทำบันทึกข้อตกลงในการพัฒนางานร่วมกัน

1.3.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้รับผิดชอบ งานประกัน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนให้การนิเทศเสริมแรงติดตามผลการดำเนินงานให้ข้อเสนอแนะ และให้เข้ารับการพัฒนาเอง ในด้านงานประกันเพื่อสร้างความเข้าใจและการดำเนินงานที่ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลมาตรฐานสากล

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐชา จิวประเสริฐ. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐนียา ห้องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, 49-53.
- ภัทรธิดา เดโชเมือง. (2560). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2563). แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วรรณภา ไหลมวก, และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. กองทุนส่งเสริมงานวิจัย. (ศิลปศาสตร์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศุภสัณห์ ศรีวิชัย. (2563). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริพร สุดตา. (2562). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการใช้สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (2566). รายงานผลการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2566. ตาก: ผู้แต่ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561). แนวทางการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รทีนนะ เทรตดิ้ง.
- อารยา อ่อนงาม. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรม การศึกษา. 1(2): 13-26.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3): 608-609.